

Šéf zbrojařů Hynek: Jestli budeme soutěžit s Ruskem, kdo vyrobí více nábojů, prohrájeme

- CZ24 News | 18. prosince 2023

ČESKO: Válka na Ukrajině vyprazdňuje sklady munice po celém světě a jejich znovunaplnění se při současném tempu výroby odhaduje na desítky let.

Mezitím zaznívají výzvy, aby obranný průmysl vyráběl víc. K tomu, aby se evropské a americké zbrojovky vyrovnaly v množství vyrobené dělostřelecké munice Rusku, ale nemají dostatečné kapacity. Musíme opravdu masivní způsobem investovat do technologií. Jestliže budeme pořád soutěžit v tom, kdo vyrobí více nábojů, prohrájeme, říká v rozhovoru pro deník Echo24 prezident Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu Jiří Hynek.

Jak se daří Evropě nastartovat výrobu dělostřelecké munice pro Ukrajinu? Konkrétně o dělostřeleckých granátech se mluví jako o klíčovém elementu pro úspěch ukrajinské armády na frontě.

Dělostřelecká munice je v současném způsobu boje klíčovou složkou, která ale spotřebovává také nejvíce střelného prachu. Někdy tento způsob boje i kritizují, protože si myslím, že my jako západní Evropa a Spojené státy nemáme šanci jít s Ruskem do tohoto typu konfliktu. Důvod je ten, že v diktatuře vždycky lépe mobilizujete hospodářství než v demokracii.

To mluvíte o přechodu na válečnou ekonomiku.

Další výhoda Ruska je, že má surovinové zdroje. Evropská unie jich naopak musí více než 90 procent dovážet, mám na mysli suroviny potřebné pro fungování průmyslu včetně toho zbrojního.

Když mluvíme o dělostřeleckých granátech, tak co všechno je k jejich výrobě potřeba?

V první řadě musíte mít zapalovač, a ty v Česku vůbec nevyrábíme, takže je musí naše firmy nakupovat v Německu nebo na Slovensku. Potom tříštivo-trhavou složku, kterou granát naplníte. A musíte mít hromadu tříslůžkového speciálně strukturovaného střelného prachu. První problém jsou suroviny. Druhý nedostatek kvalifikovaných lidí. A pro rozšíření výroby musíte mít taky přístup k bankovním službám a nejlépe úvěrům, a to je poslední problém. A jediná viditelná snaha Evropské komise je, že komisař Borell (vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borell — pozn. red.) vyzval zbrojovky, aby vyráběly víc pro Ukrajinu.

Kdyby mohly zbrojovky vyrábět víc, dělaly by to přece dávno, poptávka po zbraních i munici je od vypuknutí války enormní.

Ano. Ukrajina má peníze a je ochotna za zbraně a munici zaplatit. Eurokomisař Borell ještě ke všemu naprosto hloupě říká, že by zbrojovky neměly dodávat jinam, jen na Ukrajinu. Ale pokud opustíme dělostřeleckou munici a zaměříme se na malorážové střelivo, tak výrobní linky na lovecké a sportovní náboje, které má u nás například Sellier & Bellot, na vojenské náboje přestavět nejdou. Dalším limitem Ukrajiny je, že i přes dodávky západní techniky stále používá standardní sovětskou techniku a my linky na výrobu munice sovětské ráže nemáme. Přece nebudou firmy budovat nové kapacity na něco, co s válkou na Ukrajině skončí. Když nastane mír, tak už neprodáte jediný náboj ráže 152 mm. Proto jsem přesvědčen, že cesta je navýšit výrobu dělostřelecké munice ráže 155 mm v Evropě a Ukrajině máme postupně dodávat západní techniku.

Co přesně brání tomu, aby muničky zvýšily výrobu dělostřeleckých nábojů?

Pokud jde o munici, tak nejvíce limitujícím faktorem je výroba nitrocelulózy. V Evropě ji vyrábějí zhruba čtyři větší výrobci. A naše Synthesia tvoří asi 40 procent evropské produkce. Ale jenom 10 procent se pak zpracuje ve vedlejší Explosii, zbytek se vyváží. Pravda je, že největší výrobce střelného prachu ve Spojených státech (General Dynamics) spotřebovává ročně více než polovíčku toho, co vyrobí Synthesia. To je to, o čem mluvím. Když dají víc nám, vyrobíme víc dělostřeleckých nábojů, ale o to méně jich vyrobí USA. Pokud chceme navýšit výrobu munice, tak musíme začít sázet stromy, z nichž se nitrocelulóza vyrábí. Jmenují se borovice jižní a musí být staré alespoň 20 až 25 let. A zároveň potřebujeme bavlnu a tu nekoupíte nikde jinde než v Číně, protože v Evropě se bavlnářský průmysl úplně zrušil.

Takže nemůžeme hned teď nastartovat výrobu nitrocelulózy?

To je otázka na ředitele Synthesie. A ten by vám asi řekl, že chtěli navýšit výrobu z aktuálních 6 tisíc tun nitrocelulózy ročně na 9 tisíc tun a přestavěli kvůli tomu některé pece na plyn. Slyšel jsem, že je nepoužívají kvůli vysoké ceně plynu. Další věc je třeba odpadové hospodářství. Povolí vám úřady více odpadů? Muselo by se říct, že teď pro Synthesii neplatí žádná pravidla a že najedeme na válečnou výrobu. Novou fabriku už nepostavíte vůbec, to by vám nepovolili. To je právě to, co v Rusku udělá Vladimir Putin jedním výnosem.

Může Ukrajina s podporou Západu zvítězit nad Ruskem, když se uvádí, že Rusko by v příštím roce mohlo samo vyrobit až 2 miliony dělostřeleckých granátů, nepočítáme případné dodávky ze Severní Koreje, a celá Evropa nyní nevyrábí ani 500 tisíc za rok?

Nesmíme sázet na masovou střelbu jako Rusko, ale musíme to dát na první dobrou. Musíme pracovat na takových technologiích, které zařídí, že dopad granátu bude naprosto přesný, což dnes není. Navíc nelze použít granát, který je certifikovaný na jeden typ houfnice do druhé, protože jediné, co mají společné, je průměr hlavně. U starých sovětských to jde, ale třeba polský Krab má jiné samospalitelné moduly než houfnice Zuzana. A je tam i jiný závěr, takže to ani neodpálíte. Ukrajinci to mnohdy v nouzi přesto dělají. Když nic jiného nemáte, tak vezmete to, co je, protože logistika tam vázne. V důsledku ale poničíte hlavěň a především se trefíte někam úplně jinam. Na vzdálenost 40 kilometrů běžně dělostřelci střílí s přesností na desítky metrů, ale tímto stylem se minete třeba i o dva kilometry, čímž můžete ohrozit i vlastní jednotky.

Nepřeceňujeme podle vás schopnosti ruského zbrojního průmyslu? Loni jsme v prvních měsících války viděli, jak selhala ruská armáda u Kyjeva. V jakém je stavu ruský průmysl?

Šlape jim to blbě, mají neschopné manažery, je tam klientelismus, na posty ve státních podnicích se dostávají lidé, kteří by tam vůbec neměli být, protože na to nemají, ale pořád je Rusko zemí, kde se může nařizovat. Když řeknete, že otevřete nový důl na zinek, protože vám chybí, tak ho prostě otevřete a neptáte se na to životního prostředí. Když potřebujete zaměstnance, tak je zaplatíte. Proto je prezident Putin schopen verbovat do armády stále nové lidi. Jeden můj kamarád, který tam roky žil, říká: Je tam spousta ženských, kterým když padne manžel, tak mají doživotní rentu a nemají doma chlapa, který propije celou výplatu. Taková je v těch nejchudších oblastech prostě realita. Nevycvičení a špatně vyzbrojení vojáci... Ale pořád mají kde brát lidi i suroviny. Ruský průmysl je sice neefektivní, ale funguje.

To je možná důvod, proč se Rusku nevysmívat a nepodceňovat jeho vojenskou sílu. Nesmát se, že vytažují ze skladů obstarožní tanky...

Tahají starou techniku, ale budou ji tahat neustále. Nebudou mít moderní zbraně, nebudou mít

efektivní armádu, ale jejich síla je v množství. A teď proti tomu stojí svět, který chce podpořit Ukrajinu, ale zároveň si nechce snížit životní standard. Žádná vláda to neudělá, protože by okamžitě přišla o voliče. Zkrátka mobilizovat průmysl v demokracii je strašně obtížné.

Evropské armády budou zároveň potřebovat nahrazovat techniku, kterou poslaly v posledních dvou letech na Ukrajinu. V této souvislosti se mluví o společném evropském obranném fondu.

Vytváří se tu relativně velký evropský obranný fond v hodnotě zhruba 8 miliard eur, jenž má za cíl posílit výzkum a vývoj a mezinárodní spolupráci. To znamená opustit národní řešení a propojit se více navzájem. Ty peníze by měly být investovány především do technologií, jako jsou robotické systémy, bezpilotní prostředky, chytré materiály, využívání umělé inteligence. To je to, co nám dá převahu. Musíme ale opravdu masivním způsobem investovat do technologií. Jestliže budeme pořád soutěžit v tom, kdo vyrobí více nábojů, prohrajeme. Hodnota toho fondu se neustále mění, bohužel spíš dolů než nahoru. Myšlenka propojit více evropský obranný průmysl mi dává smysl. Zároveň se ale ve stejné době děje to, že bankovní sektor vypovídá zbrojovkám třeba smlouvy o vedení běžných účtů. Takže nám nabídnou hromadu peněz, ale nebudou je paradoxně mít kam poslat, protože firmy z obranného průmyslu nebudou mít bankovní účty.

Mluví se o tom, že by válka na Ukrajině mohla pohled bank na zbrojní průmysl změnit, zvláště v případě jejího delšího trvání. Změnilo se už v tomto ohledu něco?

Jedna z mála bank, která zbrojní sektor bez větších problémů financuje, je Česká exportní banka. Naopak ČSOB nedávno vypověděla smlouvu o vedení běžného účtu jedné naší velké zbrojovce. Dělali jsme si analýzu, jak je bankovní sektor ochoten poskytovat služby výrobcům vojenského materiálu. Pokud jde o pravidla pro zřízení běžného účtu, provedení hladké platby nebo třeba poskytování bankovních garancí, které jsou nezbytné pro účast v tendrech, situace je tristní a nic se na tom nezměnilo. A to nemluvím o úvěrech. Nejsou to navíc jen banky. Nedávno za mnou přišla firma, která vyrábí malé civilní drony a chtěla se rozšířit o zahraniční obchod s vojenským materiálem, ale pojišťovna jí kvůli tomu vypověděla smlouvu, že nebude pojišťovat firmy, které vyrábějí zbraně, protože její etický kodex to zakazuje.

[ZDROJ](#)